НЕЗАВИСИМ НАЦИОНАЛЕН СЕДМИЧНИК

НОВА ЗОРА®

www.novazora.net

www.zora-news.com

Г.С. Раковски: Любовта към Отечеството превъзходи сичките световни добрини

ВТОРНИК, 20 ЮЛИ 2021 г. ЦЕНА 1 ЛВ. СОФИЯ ГОДИНА XXVI (XXXII) БРОЙ 28

НАРОДЪТ ВИНАГИ Е ПРАВ, НО НЕВИНАГИ Е ТРЕЗВЕН

Петко ПЕТКОВ

Ако не друго, проведените на **11 юли 2021 г.** предсрочни парламентарни избори **разбиха митологията на ГЕРБ** и нейните *„присъдружни“*, че **машинното гласуване ще затрудни възрастните гласоподаватели и ще породи хаос и съмнения в честността на вота.** За разлика от бившия премиер **Бойко Борисов**, бившия председател на 44-то НС **Цвета Караянчева** и бившия министър на отбраната в последното правителство на Бойко Борисов, **Красимир Каракачанов,** които на **изборите от 4 април гласуваха демонстративно с хартиени бюлетини, този път престрашилите се да гласуват машинно възрастни бяха над 60% от упражнилите правото си на глас.** А в една секция в Русе **100-годишна жена гласува с машина само за 17 секунди.** Докато Караянчева, която уж е инженер по образование, твърдеше, че **машинният вот ще й отнеме над 3,5 минути** и като цяло ще забави изборите в страната.

На стр. 6

С ПЛАМЪКА НА ДАРОВАНИЕТО – КЪМ ВИСИНИТЕ НА ДУХА

Проф. Мюмюн ТАХИРОВ

ISSN 1310-8492

ОРЛИН ЗАГОРОВ И ТВОРЧЕСКИТЕ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯ НА СЪЗНАНИЕТО, САМОПОЗНАНИЕТО И РАЗУМА, РАЗМИСЛИ ПОСЛУЧАЙ 85 ГОДИНИ ОТ НЕГОВОТО РОЖДЕНИЕ

За акад. проф. дфн Орлин Загоров творчеството е постоянно състояние на дух, начин на съществуване и самоутвърждаване. На перото му принадлежат над 80 книги и над 250 статии, студии и монографии. Общият брой на рецензиите за творбите са около 200. Неговите книги са преведени на много езици и се намират в редица чуждестранни библиотеки. Той е член на Борда за международни изследвания на Американския биографичен институт (IBI), номиниран от Международния биографичен център (IBC) – Кембридж. Член на Съюза на независимите български писатели; журналист, изследовател, общественик, университетски преподавател.

Орлин Загоров притежава гъвкав и продуктивен ум, способен да превърне всяка мисловна структура в *„смислова матрьошка“*, **чиито пластове водят до скритата енергия на една богата и самозареждаща се духовна сила.** Той владее **магията на словото** и умението да превръща думите в **кристал**, в който светлината се пречупва в **причудливи смислови нюанси,** за да отрази **тайните на духовното прозрение. При него това е стил не само на писане, а и на мислене.**

Макар да е индивидуалност с **ярки и устойчиви черти,** духовният му портрет трудно се поддава на скициране. **Той е човек със сложна духовна матрица; личност, която носи в своето съзнание образа на съкровеното и призванието; дух, широко отворен към света и в същото време дистанциращо вглъбен в себе си; усъвършенстван майстор на словото, завладяващ с откровеността си и същевременно постоянно отдалечаващ се; понякога е загадъчно мълчалив, често с търсеща общуване усмивка; със силно изразено продуктивно мислене, способно на изненадващи проблясъци и на необичайни обобщения; с малко на брой приятели, но фанатично верен на своята привързаност и всеотдайност; винаги ясен в посланията и прозрачен в намеренията си, той излъчва окуражаваща енергия. С него никога не е скучно!**

Широката амплитуда на творческата му биография – от поезията до **метафизиката**, от тънкия лиризъм до **строгата рефлексия,** от импозантната метафоричност до **респектиращия афоризъм** – му дава възможност да показва **завидното си умение да използва скритата енергия на словото, както талантливият художник изкусно използва вътрешната хармония на багрите.**

Познавам Орлин Загоров от най-ранна възраст. И двамата тръгнахме от село **Дюлица** и пътищата ни се сляха **в София** като журналисти и преподаватели във висши учебни заведения. Съдбата не винаги е била благосклонна към него. **Познава болката от несправедливостта и причинени от някои добрали се по някакъв начин до властта морални вреди.** Възхищавал съм се от **гордото му достойнство,** което му позволява да **посреща ударите на дребни душички с мъдро пренебрежение и снизхождение.**

Проф. Орлин ЗАГОРОВ

На стр. 6

НАРОДЪТ ВИНАГИ Е ПРАВ, НО НЕВИНАГИ Е ТРЕЗВЕН

От стр. 1

Народът като цяло се оказа не само по-отворен за новото, ами и технически по-грамотен от бившите управници. Само няколко неграмотни ромки се засуетиха пред машините, а в Турция един мераклия да гласува се отправи към климатика, мислейки го за машина за гласуване. Все пак, **на 11 юли у нас дори Борисов се престраши да гласува с машина, надянал жълта тениска и дънки сякаш отива на излет.**

Тази традиционна за *„лидера“* **небрежност към облеклото**, характерна за хора с *„жълта книжка“*, **бе отбелязана дори във френските вестници,** като *„Льо Монд“*. Там коментираха българските избори под заглавия, като: *„В България, Слави, певецът, който печели гласове“* и *„Парламентарни избори в България: популистката партия на Слави Трифонов прави пробив“*. **В тези коментари партията на Слави Трифонов е обрисувана като популистка, а ГЕРБ на Бойко Борисов – като дясна, консервативна и авторитарна.** Коментарите отбелязват значително **по-ниската избирателна активност, както и загубата** на още терен, в сравнение с изборите на 4 април, от **бившата управляваща партия ГЕРБ.** Която все още се води от *„лидера“* Бойко Борисов, но **затъва все по-дълбоко, изправена с лице пред потока от разкрития и обвинения на служебното правителство за корупционни афери в различните области на обществения живот. От възлагането без конкурс на** *„присъдружни“* **фирми да строят участъци от магистрали по метода** *„инхаус“*, **до фалшивите хоспитализации в** *„Пирогов“* **и престъпните трасплантации в бившата Правителствена болница** *„Лозенец“*. **Не е пропуснато и изявлението на** *„Вожда“* за *„хаоса“*, **който били създали кабинетът на Радев и ЦИК, за да не може ГЕРБ да се обяви за първа политическа сила.** От преразпределението на мандатите пострада **Цвета Караянчева, която Борисов беше нарекъл ПКП. Тя няма да бъде депутат,** тъй като не фигурираше в друга партийна листа, **а петте мандата от Кърджали отидоха при ДПС-4 и ИТН-1.** Борисов, разбира се, бързо я прежали, казвайки: *„Голяма работа, на другите избори ще я изберат!“* **После самият Борисов подаде молба до ЦИК да го освободи от депутатството в 46-то НС, а съпартийците му я обвиниха, че се мъчи насила да го остави народен представител. Т.е., приеха като нещо естествено измамата на** *„Лидера“* **към избирателите, които** *„му гласуваха“*.

Карикатура от Христо Комарнитски

В гореспоменатите коментари липсва само лъжата на *„простия човек от простия народ“*, **че единствено в европейска България се гласувало** *„по венецуелски“*. Кой знае защо той и другите **критици на машинното гласуване забравят, че и в САЩ се гласува с машини, както и в огромната Индия.** Ако става реч за гласуването в Европа, машинен вот съществува и в **някои региони на Белгия.** Но не само в Европа, а и в света няма друга държава, която да се управлява от **триединната същност на бивш пожарникар, милиционер и бодигард**. А България почти 12 години се управляваше от Борисов: по милиционерски, **а не по венецуелски.** Изборните му *„победи“* се бетонираха с **хартиени бюлетини,** а броят на невалидните гласове достигаше **половин милион.** Машинният вот елиминира възможността **членове на изборните комисии с едно драсване на химикала да правят невалидни бюлетини, подадени за** *„неправилни“* **партии и коалиции.** Премахна и необходимостта предаването на изборните протоколи в РИК да **продължава няколко денонощия. Борисов удобно забравя, че когато той организираше изборите, в зала** *„Арена Армеец“* **имаше припаднали приносители на изборни книжа.** Докато след тези избори редица членове на изборни комисии изявяха желание **да бъдат такива и на следващия вот.**

Впрочем, не предлагаха ли ГЕРБ, **след изборите от 4 април,** да се промени Изборния кодекс според резултатите от референдума на Слави, където имаше и искане за **електронно дистанционно гласуване?** Не купиха ли именно те към **9500 машини за гласуване?** Не се ли използваха тези машини и **на изборите, организирани от правителството на Борисов?** Лицемерието и **избирателната амнезия** на бившите управляващи нямат граници!

В САЩ се допуска и гласуване по пощата. А у нас бившият премиер на *„евроатлантическа“* България **кукурига като петел** на бунище срещу машинното гласуване: *„Хаос, опашки, хиляди жалби за изборни нарушения!“* И твърди, че **слабата активност се дължала на страха, насажден от служебното правителство.** *„Десетки, стотици, хиляди наши симпатизанти бяха арестувани“*, каканижеше той на брифинг след изборите. **Човекът се бори с числата, като прасе с тиква:** бил построил, казва, *„милиарди километри магистрали“*. Ремонтирал и построил бил *„стотици опери, театри, църкви, манастири, джамии, спортни зали и стадиони“*. **Къде ги видя тези опашки и тези хиляди арестувани, господин Борисов? Толкова страхливи ли са поддръжниците на ГЕРБ, че от над 1 милион през 2009 г.,** броят на гласувалите за нея се свлече до около **600 000 души? Дори наскоро създадената формация на Трифонов изпревари ГЕРБ с над 15 500 гласа**. Не е ли по-логично ниските резултати на собствената ти партия да се обяснят с **отвращението на хората от ендемичната корупция по време на** *„най-успешното“* управление? **Корупция, която видяха и в САЩ, докато от ЕК и ЕНП си затваряха очите. И в резултат тази им позиция бе заклеймена от ЕП. Корупция,** от която според *„Льо Монд“ „сангренясва България, най-бедната страна в ЕС“*.

Като говори за **изборен хаос,** какво ще каже **Борисов за предаването на изборните протоколи вечерта след вота на 11 юли, което приключи часове след края на изборите?** За разлика от стълпотворенията, когато изборите се организираха от правителствата на ГЕРБ. **Хаос нямаше.** Не, защото създателите му го бяха *„подредили“*, **а защото им отнеха инструментите за административно печелене на изборите: ЦИК, МВР, Прокуратурата, финикийските знаци на** *„приятелските обръчи от фирми“*, **както и броячите на гласове от** *„Информационно обслужване“*. Това обяснява и **странната изборна пасивност в ромските махали, които по-рано** *„гласуваха“* **масово** привечер, след което си получаваха възнагражденията от изборните дилъри. Както казаха някои анализатори, досега проблемът не беше незаинтересоваността на избирателите, а прекалената заинтересованост на **определени групи и общности от гласоподаватели.** Не само от ромската общност, а и тези, **които биваха** *„стимулирани“* **от работодателите си да избират най-удобната за тях партия или коалиция от партии.** Това накратко се нарича **корпоративен вот.** След като бяха елиминирани тези *„стимули“*, подреждането на партиите според процента на **получените на изборите гласове получи по-достоверен вид. Фотофинишът трябваше да определи само кой ще е първи, кой втори, кой трети, и кой няма да влезе в 46-то НС**. Така след обработката на **100%** от изборните протоколи, **ЦИК обяви,** че ИТН е първа с **24,08%,** следвана от ГЕРБ с **23,51%,** БСП с **13,39%,** ДБ с **12,64%,** ДПС с **10,71%** и ИСМВ с **5,01%.** Съответно разпределението на местата в 46-то НС ще бъде следното: **ИТН-65; ГЕРБ-63; БСП-36; ДБ-34; ДПС-34 и ИСМВ-13 депутатски места.** В крайна сметка, колкото и да се сърди Борисов, дори да беше се класирала първа, **коалицията ГЕРБ-СДС нямаше как да управлява.** Защото е в такава **тотална изолация,** че дори подкрепата, която предлагаше за съставяне на правителство от партиите на протеста и промяната, **се отхвърля гнусливо от последните.** А и евентуалната *„патриотична патерица“* на ГЕРБ в лицето на *„Българските патриоти“* - **ВМРО, НФСБ и ПП** *„Воля“*, остана зад борда. **Най-вече, заради миналото си с другите с Борисов и ГЕРБ, и противоестественото събиране под един покрив на хора, които в 44-то НС се обвиняваха взаимно в политическа проституция.**

ОПИТВАТ СЕ ДА НИ ПОГРЕБАТ! НЕ ЗНАЯТ, ЧЕ СМЕ СЕМЕНА!

Д-р Георги ЧАЛДЪКОВ

Предистория на българската юпикрация

На 28 март 2016 г. медиите съобщиха, **че млади българи,** завършили в престижни университети в **Западна Европа,** наричани юпита (англ. yuppie - акроним на young urban professional), **основали Милениум Клуб България.**

Като знам, че имаме **много талантливи и успяващи българи в науката, някои от тях мои ученици, в САЩ, Канада, Западна Европа и Япония,** ще си позволя **да посъветвам юпитата** да не са толкова наивни (и комерсиални) да участват в **проекти на бивш премиер** и цар. Сега – в проекти, режисирани от ИТН.

Ако юпитата на ИТН са като онези, които Дойдоха, Видяха, Забогатяха през 2001-2009 г., по-добре за България е да си стоят по чуждите земи. Защото тази юпикрация **вече сме я изстрадали, вече сме я виждали** – deja-vu. Преведено на български: **парен царска каша духа! Сега ще духа и кашата на ИТН.**

Опит за портрет на добър политик

Веднъж писах за *„-омика“* науки – **геномика, транскриптомика, протеомика, конектомика и интерактомика.** Интерактомиката изучава взаимодействията между **протеините.** Целта е да се поддържа **стабилно състоянието (хомеостаза) на човешкия организъм.**

Наричам *Politico interactomicus* **политикът, който взаимодейства с гражданите и с други политици, за да поддържа социална, икономическа и политическа стабилност на държавата, който се свързва с народа, за да градят заедно нещо хубаво за всички. Ние, българите, трудно се свързваме или, ако направим това, лесно се разделяме. Заложено или придобито,** *nature or nurture,* **генетика или меметика на българската политика?**

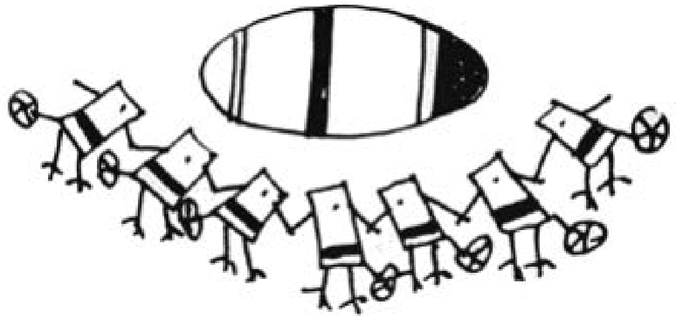

Рисунка на Йордан Радичков към разказа му „Да имаш и да нямаш” в книгата му „Ние врабчетата”, приложена тук за илюстрация на Politico interactomicus (Взамодействащият политик).

Опит за портрет на лош политик

Думата *capital* **идва от латинската capita – глава, не** (татуиран) **мускул; думата** *company* **идва от латинските** *com pane* – **заедно с хляба, не с парите и властта.** Другото е *„Ядохме хляб с абсурд“* – както е написал големият румънски драматург и поет **Марин Сореску** (1936-1996).

Не осъзнаем ли тези мъдрости, ще продължаваме да се въртим в порочния кръг на разпадането, озлобяването и Апокалипсиса: *„Аз идвам и водя ИТН със себе си.“* Един перманентен film noir, патоморфология в картините на **Франсис Бейкън.** Това не се отнася само за българите – не само **ИТН страда от социален аутизъм и морален Алцхаймер, от недостиг на окситоцин и вазопресин – хормоните на любовта и емпатията.**

ИТН в НС и МС

„Заплашва ни завръщането на ужасния човек“ **и юпитата, които са съгласни да бъдат в неговия МС.** (Браво на харвардските юпита, които се оказаха подостойни от западноевропейските!)

Ефектът на **Дънинг-Крюгер,** както и ефектът на **ИТН-ИМВ, са вредни за обществото и държавата.**

Извод:

Няма друг ТН, който да гласува за ИТН.

"Опитаха да ни погребат. Не знаеха, че сме семена“ **– гласи една мексиканска поговорка.**

Това означава, че българският народ ще го има, въпреки ИТН и ИМВ.

НАРОДЪТ ВИНАГИ Е ПРАВ...

Не съм си представял, че ще се радвам на отпадането на патриотите от парламента, но тези, които **спекулираха с понятието патриотизъм** омръзнаха и на собствените си избиратели. **Народ се лъже веднъж, или два пъти, но не и винаги!**

Борисов се оказа прав, когато в нощта след изборите на 4 април заяви, че и без петел се съмва. Неговото време наистина изтече и колкото повече стои на председателския пост, толкова по-дълбоко ще затъва ГЕРБ.

Що се отнася **до новите претенденти за властта,** малко ум и гъвкавост се искаше от лидерите на *„победилата“* партия *„Има такъв народ“* (ИТН), **че само със своите 64 депутатски места и общо 50-те на Демократична България (ДБ) и** *„Изправи се - Мутри вън“* (ИСМВ), **не може да се** *„изчегърта“* **модела Борисов.** Т.е., ще трябва да приемат **подкрепата, макар и не безусловна,** на една или друга от *„партиите на статуквото“* **- БСП или ДПС.** В противен случай може да им се наложи **да преглътнат подкрепата на ГЕРБ, която обещаха** *„да изчегъртат“* **от властта**. Ако от ИТН са решили на инат, че ще правят избори *„до дупка“*, **накрая ще опротивеят и на себе си.** При нови предсрочни парламентарни избори **може да се окажат изоставени** дори от най-възторжените си поддръжници, **а гласуващите** в различните секции **да бъдат по-малко от членовете на СИК.** *„Анализаторите предупреждават,* **пише** *„Льо Монд“, за опасността от умора на обществеността в случай на нови избори“*. С решението си да състави *„самостоятелно експертно правителство“*, без да се коалира с другите протестни формации, **Слави Трифонов хвърли в потрес** и най-големите си поддръжници. Да обявиш апрори **коалицията за мръсна дума и да повериш премиерския пост на Николай Василев, който е свързващото звено между НДСВ, ДПС и ГЕРБ, беше направо заявка за нови предсрочни парламентарни избори.** Нали този човек, **доведен от** *„Горския цар“*, **беше вицепремиер и министър на икономиката** (2001-2003 г.), **вицепремиер и министър на транспорта** (2003-2005 г.) **и министър на държавната администрация, и административната реформа** (2005-2009 г.)? **С какво се запомни неговото министерстване? С приватизацията на БТК и ЕРП-та, вземането на кредит на десетина влакови мотриси, които трябваше да върнем, както и със** *„съкращаването“* **на държавната администрация, след което тя нарасна с 37%. Не се съмнявайте, че точно той е подсказал на Слави Трифонов и идеята за приватизирането на единствената държавна банка - ББР. Но, както пише Макиавели:** *„Ако съветниците зле съветват Владетеля, виновен е Владетелят!“*.

Очевидно самият **Трифонов не вярва**, че неговият проектокабинет, оглавяван от такъв *„експерт“*, **ще получи парламентарна подкрепа и просто търси повод отново да прехвърли отговорността за страната другиму.** На парламента или на президента, все едно. Важното е **хората да не псуват човека от Учиндол.** Да му мислят тези, които *„му гласуваха“* по същия начин, по който гласуваха в продължение на 12 години за ГЕРБ и Бойко Борисов. Затова няма нищо по-естествено от отказа на *„поканените“* да попълнят този **странен кабинет служебни министри на финансите, икономиката и образованието: Асен Василев, Кирил Петков и Николай Денков.** Този кабинет, за чиято подкрепа пледира евродепутатът Елена Йончева, **не само няма да предотврати връщането на Борисов на власт, а ще трасира пътя му към** *„Дондуков“-2*. Защото, дори хипотетично да минеше през парламента, *„експертният кабинет“* на Николай Василев можеше да бъде свален по всяко време. Същото се отнася и за *„ревизирания“* **от Слави Трифонов проектокабинет, обявен на 16 юли на пресконференция на ИТН и несъстоялия се** *„премиер за един ден“* Николай Василев.

На стр. 4

ОТ БЕРЛИНСКИЯ КОНГРЕС, (13.ЮЛИ 1878 Г.) ПРОИЗТИЧА

НЬОЙСКИЯТ ПОГРОМ НАД БЪЛГАРИТЕ

Атанас КУМАНОВ

Ньойският мирен договор от 27 ноември 1919 г., логично произтича от Берлинският договор. Преди 143 години, на 13 юли 1878 г., територията на **Българската екзархия е разпокъсана на пет части – васалното Княжество България, автономна провинция Източна Румелия, Македония и Одринско,** които остават под пряката османска власт, **Северна Добруджа е отстъпена на Румъния, а Нишко и Поморавието, са предадени на Сърбия.** От този момент нататък стремежът към национално обединение става **основна цел на българската външна политика** и достига до връхната си точка с **войните от 1912-1918 г.**, чийто трагичен край е белязан от **Ньойския диктат.**

Авторът е бивш български офицер, заместник-началник по сигурността на РУ на МВР - Свиленград, историк и краевед

България участва в **Първата световна война** на страната на **Централните сили – Германия, Австро-Унгария и Турция.** Главния мотив на **цар Фердинанд** и на правителството е – да се поправи неправдата за страната ни **Букурещкия договор от 28 юли 1913 г.,** когато бяха откъснати от **Отечеството** ни вековни български земи, населени предимно с българи – **Вардарска и Егейска Македония, и Южна Добруджа.**

„Миротворците” са министър-председателите **на Англия – Лойд Джордж, на Франция – Жорж Клемансо, на Италия – Виторио Орландо и на президента на САЩ – Удро Уилсън.** Англичаните поставят две условия на българското правителство: **Примирие – да, но:**

> **„Там, на Балканите, има един див народ, който трябва да бъде унищожен...”**
>
> **Жорж Клемансо** – *министър-председател на Франция, наречен „Бащата на победата”.*

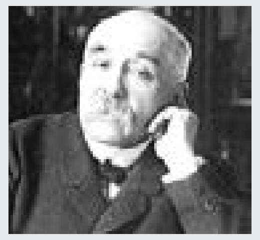

1. България да заложи една дивизия, че няма да наруши примирието до подписване на договора. **В противен случай тя ще бъде избита до крак. Цар Фердинанд** веднага определя **Първа софийска дивизия за заложник** и я предава на френските войски. Нашите войници изтърпяват много унижения от **френските чернокожи войници,** които ги карат да хвърлят цялото си военно оборудване в **Средиземно море,** а гърците ги посипват с пепел и гореща вода от балконите си, когато ги водят под строй по улиците.

2. Договорът да бъде подписан от **Александър Стамболийски.** Миротворците избират **Стамболийски,** не защото им е симпатичен, а защото той е най-големият противник на **Фердинанд Лисицата** (както англичаните го наричат и искат да го унижат). **Александър Стамболийски** към този момент е български политик, водач на **БЗНС, републиканец и пацифист,** който остро се противопоставя на промените в **Търновската конституция** през **1911 г. и участието на България** в **Първата световна война**. След скандал при среща с **Фердинанд през 1915 г., е отстранен от парламента и е осъден на доживотен затвор.** Англичаните са непреклонни и категорични към **Фердинанд** – *„ще отмените присъдата, ще го изкарате от затвора и ще го приготвите за министър-председател”.*

По време на Войнишкото (Владайско) въстание (24. IX. до 2.X.1918 г.), на **25.IX., Стамболийски** е освободен и изпратен заедно с други политици, да усмири разбунтувалите се войници. Вместо това двамата с **Райко Даскалов** оглавяват въстанието, а Стамболийски е избран за председател на т.нар. **Радомирска република. На 01.X.1918 г., Фердинанд** абдикира и предава властта на сина си **Борис III.**

След разгрома на въстанието **Стамболийски** минава в нелегалност, но **през декември 1918 г. е амнистиран. От 23.I.1919 г. той вече е министър на Обществените сгради, пътищата и благоустройството в правителството на Теодор Теодоров. От 7 октомври 1919 г. е министър-председател, министър на войната и управляващ Министерството на обществените сгради. Като такъв е изпратен да подпише Ньойския договор.**

Въпреки безбройните български победи по бойните полета и проявения героизъм от българския войник, войната завършва катастрофално за нас.

Ньойският мирен договор започва с пробива при Добро поле и последвалото Солунско споразумение от 29 септември 1918 г. Самият Договор за мир между Съюзните и сдружени сили и България е подписан в парижкото предградие **Ньой сюр Сен на Сена, на 27 ноември 1919 г. в 10 ч. и 30 м., от Александър Стамболийски. Утвърден е с Указ № 50/15 януари 1920 г. Ратифициран е на 9 август 1920 г. и публикуван в Държавен Вестник бр.139/1920 г.** Той се състои от **XIII части и 296 члена,** от които по-важни са: граници на България, политически, военни, морски и въздушни клаузи, военнопленници и гробници, санкции, репарации, финансови и икономически клаузи, пристаница, железници....

Ето каква е **цената на един мирен, вражески натрапен и заклеймяван в продължение на цял един век, договор.** Той е **несправедлив, непоносим и унизителен. Отнема 1/10 от държавната територия и 1/7 от населението. България** не само се раздела с надеждата да присъедини **Македония и Одринска Тракия,** но трябва да отстъпи на съседите територии, които са признати за български още от **1870 г. - към Румъния преминава Южна Добруджа,** докато **Сърбия** под формата на **Сърбо-хърватско-словенско кралство** или **Югославия** получава **Западните покрайнини (Струмишко, Босилеградско, Царибродско и част от Кулско). Българската държава се задължава в продължение на 37 години да изплати репарации в размер на 2,250 милиарда златни франка, а с лихвите стават 5 005 404 842 зл. фр., при ежегодно задължително изплащане по 134 094 994 зл. фр.; да предаде на съседните страни огромни количества храни и голям брой дребен и едър добитък; да доставя на Сърбия в продължение на 5 години по 50 000 т. въглища. България се задължава да предаде през първите шест месеца след влизането в сила на договора общо 68 771 едър и дребен добитък, от който: на Гърция общо 11 015, на Румъния – 30 706 и на Сърбо - Хървато – Словенската държава – 28 050 добитък. В тези цифри влизат бици (от 1 1/2 до 3 г.), млечни крави (от 2 до 6 г.), коне и кобили (от 2 до 7 г.), мулета, впрегатни волове и овце.**

България няма право да притежава флот, авиация и тежко въоръжение, а цялата ни войска трябва да се сведе до 20 хил. души, жандармерия - 10 хил. и погранична стража - 3 хил. Да бъде заменена редовната наборна армия с наемна и в нея да има само 165 офицери! Българската армия е демобилизирана, нейното останало оръжие е под контрола на победителите, а страната е окупирана от съглашенците.

Когато подписва договора **Александър Стамболийски** потресен хвърля писалката настрани – красноречив жест и оценка на това позорно събитие.

След този договор България е заварена с 4 846 971 души население. Жените са по-многобройни от мъжете, като от тях **208 641 са вдовици, които са с 80 000 повече**

Подписването на Ньойския диктат от Александър Стамболийски, в залата на кметството, в парижкото предградие Ньой сюр Сен на 27 11. 1919 г. в 10,30 ч.

спрямо 1910 г.

Останалите извън държавните граници българи са подложени на жестока денационализация. Към стеснените предели на **Отечеството** тръгват покрусени, бежански колони **от Източна и Западна Тракия, от Егейска и Вардарска Македония, от Добруджа и Западните покрайнини,** към тях се присъединяват и бягащите от кланетата в **Мала Азия арменци.** От север прииждат **десетки хиляди руснаци и украинци. Походът на прокудените** продължава няколко години. Една анкета на **Обществото на народите преброява 221 191 бежанци българи, 29 640 руснаци и около 20 000 арменци.** Но цифрата за българите не е точна. **Те са много повече,** защото тези, които са си намерили работа не са регистрирани в създадената за целта **Комисия.**

В същото време нашите съседи от юг, запад и север, по силата на **Сен-Жерменския, Ньойския и Трианонския договор получават в повече огромни за мащабите на Балканския полуостров територии. Гърция** през **1912 г.** има територия **63 211 кв. км.** с население **2 631 000 души; след Ньой** цифрите са промени: **127 000 кв.км. и 6 205 000 жители, Шумадийска Сърбия** от **48 303 кв. км. с 2 311 000 жители** се видя в *„един хубав за демокрацията ден”* с територия **248 100 кв.км. и 13 500 000 жители**, **Румъния, която не успя да постигне нито една победа на бойните полета, си построи Триумфална арка.** Защо пък не – от **130 177 кв. км. и 7 234 000 жители** една сутрин осъмна в скута на **Клемансо с 295 000 кв.км. територия и 17 700 000 жители.**

Великите сили и техните съюзници, натрапвайки на победените следвоенните договори, се виждаха като **миротворци и наставници на един международен ред,** който ще гарантира вечни облаги и стабилно предимство на оръжието, победител. В салоните на **Парижките предградия те не допуснаха преговори въпреки традициите на действащото и тогава международно право – те диктуваха и заповядваха!** Картата на прекроена **Европа** ги наливаше със самочувствие и ги опиваше в блаженство. Забележително е, че **не осъдиха нито едно правителство, нито един монарх, но размахаха** *„миротворческия”* **си меч върху победените и разоръжени войници, върху техните семейства, върху техните наследници.** По силата на **Ньойския диктат България трябваше да изплаща репарации в златни франкове до 1985 г.! Контрибуциите досъсипаха стопанството ѝ. Отечеството ни имаше задължение да даде подслон, храна и работа на стотици хиляди преселници, след като бе дало 112 000 заложници и 150 000 убити мъже в трите войни.**

Договорът от Ньой, роден от *„тържеството на справедливостта“* **в Берлин, на 13 юли 1878 г., завърза България като със стоманено въже. Задължена е само да плаща и подслонява.** Тя бе лишена от права, от собствен избор, от собствени решения дори. Позволено ѝ е само да изпраща мъже във **Френския чуждестранен легион. При общата разсипия на националната икономика, подсилена от смърти, от инвалиди, бежанци, и контрибуции, без право на развитие, смалена и унизена, държавата на българите, която нито веднъж в новата ни история не бе поискала и не бе воювала за чужди предели, трябваше да залива в злато точно онези, които заграбиха и оскверниха земите, където тя бе развила култура, поминък и образование.**

Самият президент на САЩ Удроу Уилсън обявява, че тези претенции към победените са крайни и неприемливи, а маршал Фош заявява, че подобно решение на проблема би довело само и единствено до Втора световна война. И това стана. Когато научава за **убийствените клаузи на жестокия Ньойски договор за България, великият патриарх на българската литература и голям патриот Иван Вазов заплаква пред лицето на хилядите граждани, дошли под балкона на неговия дом да търсят упование и надежда.**

Най-тежкото за **България** е, че единствено тя, от всички победени **има точно фиксирана сума за изплащане на репарациите и, че те се изплащат най-напред от всички други задължения на страната. Годишната вноска за тях е по-голяма от целия бюджет на страната!** На всички им е ясно, че тези задължения няма как да се платят и **Стамболийски** отказва да внася отчисления по репарациите. През **м. март 1923 г. България** сключва споразумение, според което 3/4 **от репарациите** ще започнат да се изплащат чак **след 30 години**, но всички знаят, че това е всъщност мълчалив отказ. В действителност **България** плаща репарации от **1924 г.** до голямото **Чирпанско земетресение (14-25.IV.1928 г.),** когато последната годишна вноска е **опростена.** На следващата **1929 г.** започва **Световната стопанска криза, и американският президент Хърбърт Хувър (10.VIII.1874 г.-20.X.1964 г.) предлага световен мораториум върху междудържавните плащания. През 1932 г. българските репарации официално отпадат, а през 1938 г. – отпадат и военните клаузи.** Но **България** всъщност плаща много повече по други клаузи на **Ньойския договор,** които са *„грешни пари”* можещи да бъдат вложени за възстановяване на страната след тежката война. **Но голямата щета не са тези пари. Голямата щета е моралната покруса, която пречупва коравия български дух и предопределя поведението ѝ по-нататък.** Мирната териториална ревизия на **Ньойския договор започва през 1940 г. с връщането на Южна Добруджа.**

Но нали е казано - всяко зло за добро. **Ньойския договор** задължава **България** да въведе **8-часов работен ден**, да изравни правата на мъжете и жените, да започне борба с разпространението на наркотиците.

Според писателя Стоян Михайловски (7.I.1856 -3.VIII.1917 г.) с Ньойския договор България е загубила 11 хил. кв.км. и 2 милиона българи са оставени под чужда власт.

А ето какво казва Паскал по отношение на победителите: *„Не бидейки в състояние да узаконят правдата, узакониха силата.”*

> **Ньойския договор прекършва български дух за национално обединение.** Крайно време е **България да поиска ревизия на Ньойския договор.** Нали вече сме в общото европейско семейство, под крилото на тези, за които **Жорж Клеменсо** е идеал за принципност и демократичност. Има ли в България политик, който може да ги попита дали не изпълняват и днес неговия завет: *„Там, на Балканите, има един див народ, който трябва да бъде унищожен!“*

НО НЕВИНАГИ Е ТРЕЗВЕН!

От стр. 3

Особено, ако вместо с борбата срещу корупцията, **ревизията на стореното от ГЕРБ: съживяването на икономиката; повишаването на благосъстоянието в най-бедната страна от ЕС; реформата на здравеопазването и борбата с коронавируса; преустройството на образованието и реформата на правосъдието, се занимава с второстепенни и съмнителни дейности. Например, със строителството и концесионирането на магистралите, намаляването на партийната субсидия на 1 лев, участието на България в Европейската космическа агенция, изпращането на български и северномакедонски астронавти в Космоса, въвеждането на мажоритарен вот и изборността на магистрати и полицейски началници.**

„Не ни пускат в ЕС, а ще ни водят в Космоса“- **иронизираха в Скопие** идеята на Слави за изпращане в **Космоса на български и македонски астронавти чрез НАСА.** В края на краищата, след като видя **възмущението на потребителите** на социалните мрежи и **протестните партии** към неговия избор на премиер и министри, **Слави Трифонов обяви, че оттегля кандидатурата на Николай Василев и ще предложи** *„ревизиран“* **кабинет, начело с друг премиер.** На пресконференция на ИТН с оттегления кандидат за премиер Николай Василев, забъркалите кашата *„нови политици“*, **се опитаха да замажат гафа си, представяйки нов проектокабинет.** Истинско политическо танго за куци! **По същия начин си мени решенията и Бойко Борисов: сутрин казва едно, на обяд друго, вечерта –трето. Може да се каже, че предложеният от Слави** *„ревизиран“* **проектокабинет е** *„продължение на модела Борисов с други средства“.* Т.е., **и гласувалите, и негласувалите** за ИТН, както **и въздържалите** се от гласуване, **получиха** *„още от същото“* **в друга опаковка.**

Удивително е, че когато ЕС налага *„зелен пакт“*, **по силата на който България трябва да закрие пушливите ТЕЦ, в първия проектокабинет на Слави нямаше министър на околната среда, но имаше министър без портфейл по ромските въпроси**. Защо да няма и министри по турските, арменските или еврейските въпроси? В сравнение с избраните от Слави *„експерти“,* тези от служебното правителство на Стефан Янев са сто пъти подобри. Поради това и **Мая Манолова** от ИСМВ допусна възможността **служебното правителство да продължи да работи с мандата на някоя от партиите, на която президентът ще възложи да сформира кабинет. Вицепрезидентът Илиана Йотова, служебният премиер Стефан Янев и хора от БСП обявиха тази идея за екзотика.** Може и да са прави, че служебните министри никой не ги е избирал, **но да не би министрите на Борисов да са минавали през избори?** И тях ги номинираше *„Лидерът“,* **а послушното парламентарно мнозинство на ГЕРБ, ОП и** *„Воля“* **ги** *„одобряваше“.* **Служебното правителство на Стефан Янев поне се ползва с над 65% обществено одобрение,** според социологическите проучвания. **Докато проектокабинетът на Слави ни се предлага като котка в чувал.**

Дали гласувалите за ИТН са искали точно такива правителства еднодневки, начело с Николай Василев или друг, да управляват България? Едва ли. **Но злото, което причиниха на Отечеството, заменяйки чалгата на Борисов с чалгата на Слави, трудно може да бъде поправено дори с нови избори.** А дали с отказа си от коалиция Трифонов не удари едно рамо на стария си авер Бойко Борисов? **Който преди да се яви на разпит в МВР,** *„предсмъртно“* **призова:** *„Слави, братче, моля те направи кабинет!“* За *„Лидера“* **няма по-кошмарен сценарий от този, служебният кабинет на президента Радев да стане редовен и да изчисти докрай Авгиевите обори, като пусне през тях реката на възмездието Арно**.

Народе????

На онези, които твърдят наивно, че народът не греши, ще припомня един руски **афоризъм. Той гласи:** *„Не бива прекалено да разчитаме на народната мъдрост, защото народът не винаги е трезвен!“*

Българският народ, по-точно една част от него, съвсем по детски **замени един политически шут с друг, не по-добър от него.** И ако по някакво чудо предложеният от **Слави Трифонов** *„Диванен кабинет“* получи одобрението на **46-то НС, България ще се управлява с послания, излъчвани по Фейсбук и 7/8 ТВ.** *„Впрочем, Картаген трябва да бъде разрушен“,* **казвал римският сенатор Катон Стария. Ние пък казваме, че е най-добре сегашният служебен кабинет да си продължи и довърши започнатото**. Зад него поне стои сериозен човек като президента Румен Радев. **Представяте ли си** *„певецът“* **Слави, ако се кандидатира и спечели президентските избори наесен, да куцука пред строя на гвардейците и остатъците от Българската армия? Само този кошмар ни липсва – куц главнокомандващ на Въоръжените сили!**

Много имало да патим в този неуреден наш живот. Ще поживеем, ще видим!

С ПЛАМЪКА НА ДАРОВАНИЕТО – КЪМ ВИСИНИТЕ НА ДУХА

ОРЛИН ЗАГОРОВ И ТВОРЧЕСКИТЕ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯ НА СЪЗНАНИЕТО, САМОПОЗНАНИЕТО И РАЗУМА, РАЗМИСЛИ ПОСЛУЧАЙ 85 ГОДИНИ ОТ НЕГОВОТО РОЖДЕНИЕ

От стр. 1

Дори когато е обект на насилие от страна на определени властимащи, **той не превръща страданието в религия на унижението, а остава верен на своя идеал за по-добър свят** и превръща убежденията в **съвест на разума. Защото вярва в непобедимостта на правдата.** И тогава той се придържа към собствената си максима: **по-добре трън в очите на нечестивците, отколкото живот в сянката им. И побеждава.** Той непоколебимо следва знаците на съдбата, за които получава прозрение още в юношеските си години. Успява да се издигне над дребните неща и смело се хвърля **в окото на бурята и водовъртежа на живота**, знаейки, че го очакват тежки изпитания. Със своята доблест и несломимо достойнство респектира онези, които не го харесват, но изпълва с възхищение приятелите си.

Малкото родопско **село Дюлица,** откъдето започва житейският ни път, за мен, както и за него, остава обетована земя, **която сме сънували дори, когато се намираме в Сибир и Кавказ, в Рим и Париж, в Москва и Будапеща, в Берлин и Венеция...**

Винаги съм се възхищавал от **гордото достойнство, с което Орлин Загоров посреща предизвикателствата на съдбата,** на мъдрото му пренебрежение и снизхождение към **нетактичните, съблазнителните и негативните моменти и явления в живота.** Той винаги е бил **верен на своя идеал за по-добър свят и тази непоколебима вяра е светлината на неговата съвест.** Знам с каква убеденост следва **прозренията си,** как още от юношеските си години успява да надделее делничните слабости и да се издига над **битовизмите**, които ни принизяват и заземяват. **Бил съм и съм свидетел на смелостта, с която се хвърля във водовъртежите на живота, без да пресмята последствията и белезите от предстоящите изпитания.**

В домашния кабинет (20. 08. 2002 г.)

Прилежно следя **научната дейност на Орлин Загоров** от студентските си години, а като ученик се вълнувах и от **поетичното му творчество.** Мен винаги ме е удивявал **синоптичния му поглед** върху битието и пристрастието му към **екзистенциалните проблеми на епохата,** умението му да обхване **цялата картина,** вниквайки в нейните отделни детайли. Възхищавал съм се на стремежа му да бъде възможно най-добър в областите, в които се реализира, да превърне **недостатъка в предимство…**

* * *

Творчеството на Орлин Загоров обхваща редица проблемни области на философското познание – от онтологията на духа до философията на екологията и устойчивото развитие. Важно място в творчеството му заема **проблемът за социалния прогрес, разглеждан в контекста на философията на историята.** От тази позиция той посочва драстичното разминаване между постъпателното движение напред чрез нови технически и технико-технологически постижения, от една страна, и от друга – степента на одухотвореност на човешката природа. Основният му извод е, че в условията на съвременната цивилизация до голяма степен **човечеството функционира в противоречие със своето призвание. Причината за това Орлин Загоров търси в замяната на хуманизма като върховен критерий на прогреса** – в смисъл на възходящо, исторически необходимо и морално оправдано развитие, с тясно егоцентричните интереси на едно незначително малцинство, което издига в култ печалбата и потребителския хедонизъм. Потвърждава го с първите думи в началото на една от последните си книги *„Съвестта на разума“*, на която имам честта да бъда редактор: *„Цивилизацията на постмодерното време е в дълбока криза. Първопричината за това не е в по-високата степен на развитие на културата и техниката сами по себе си, или*

ФОНДАЦИЯ „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ ЗА БЪЛГАРИЯ“

НАГРАЖДАВА:

ГРАМОТА

Проф. ОРЛИН ЗАГОРОВ

за изключителен принос към България, към българската държавност, духовност и интелектуална мощ, към славянското единство, към устойчивото развитие на света

Председател на Фондация „Устойчиво развитие за България“

в разликата между основните религии, а в престъпно неразумното използване и несправедливо разпределение на плодовете на културата и научно-техническия напредък. Кризата в края на XX и началото на XXI век е тотална и глобална”.

За първи път и по нов начин Орлин Загоров разглежда проблема за смисъла на човешкото битие. Определя човека като *„смисъл на смисъла“* и мери неговата одухотвореност със **способността му да придава смисъл на битието.** Това означава, че човешкото съзнание е призвано не само да отразява, но и да осмисля и очовечава битието.

Когато се пише за Орлин Загоров, най-напред и непременно трябва да се разгледат и анализират понятията дух, духовност и бездуховност. Оригинални са неговите изследвания на тези основни категории на философията: **духът и неговите превъплъщения,** както и на свързаните с него схващания, превърнали се в арена на безкрайни спорове и сблъсъци през хилядолетията. Защото **значителен успех не само за него, представлява разкриването на същността и функционирането на човешкия дух, духовността и бездуховността.** Тези теми той започва да разработва още в първото у нас самостоятелно изследване на категорията *„дух“* в книгата си *„Духът“*. Тази книга отбелязва **нов етап в неговата творческа биография;** тя е потвърждение, че авторът навлиза в лоното на своята **философска зрялост**. С нея се поставя началото на **обемно и амбициозно изследване върху метафизиката на духа.** Темата е доразвита в следващите му изследвания *„Идеалът“* (Величието на духа), *„Душата“* (Благородството на духа), *„Култура. Цивилизация. Демокрация“* (Силата на духа), както и в *„Към философията на човека“*, *„Увод в културологията“*, *„За нова културна стратегия“*, *„Духовната криза“*.. **В тези и много други свои публикации той разработва проблеми, подценявани или пренебрегвани от редица представители на модерната философия.**

Вярвам че в своята съвкупност **тези изследвания ще бъдат** начало на нов етап, на **ново направление и първоначален тласък за трансформация на философските изследвания и важна предпоставка за преодоляване на кризата, в която изпадна философията в края на XX век. Трябва да припомня, че философията винаги е страдала от една обща болест** – прекалено много се е занимавала **със себе си,** а всъщност нейната мисия е **да помага на хората да осмислят битието и съществуването си; казано простичко – търсене на отговор на въпросите как става това и това в живота, защо става именно така, а не по друг начин... Същността на философията е човекът, темата за смисъла на неговия живот, за основанията на съществуващия свят, за човешките ценности и цели, доброто, красотата, истината, свободата…**

Безспорен интерес към темата за духа **Орлин Загоров** проявява от младежките си възраст. *„Още в студентските си години,* **казва той,** *почувствах липса на адекватна концепция за духа в Марксовото учение. Поради това често съм се изкушавал от нея. Дълго време се надявах да се появят стойностни изследвания в тази област. Същевременно ми беше ясно, че с проблема за духа спекулират множество философски и религиозни учения.“* Затова в много от изследванията си той засяга редица аспекти на проблема за духа и духовността.

Неговите разбирания за духа са основани не на обективноидеалистическите възгледи на Г. Хегел, според когото духът е субстанция, първично начало, демиург на материята, нито пък на езотеричните и други *„тайни учения“*, **които признават съществуването на някакъв отделен, обособен в себе си свят, успоредно функциониращ с материалния свят, в който действат различни закони.** Орлин Загоров разглежда духа като форма на човешкото битие, като проява на човешката същност и поради това го определя като единство на съзнание, самосъзнание и разум. **Духът е материя,** която е достигнала онази степен, характеризираща се като **сапиенизация, самопознание и самоутвърждаване. Чрез своите творения човек придава смисъл на Вселената и осигурява собственото си безсмъртие.**

За Орлин Загоров духът е творческо начало на човешката природа; творчески разум; силата, която се изразява в способността на човека да преобразува, да видоизменя, да твори, да създава нови форми на битието, да придава смисъл на Вселената. **Само при човека съзнанието става дух; това превръща човека в духовно същество.**

* * *

Книгата *„България в Европа на нациите“* **притежава достойнствата на изследване с европейски измерения в една научна област, която у нас все още е слабо застъпена или не може да се освободи от рамките на собствената ограниченост.** Изключителна заслуга на автора са не само оригиналните и **модерни интерпретации на такива основни категории като нация, национална идея, национална идеология и възпитание, национална доктрина, национален идеал, национални интереси, национална консолидация** и т.н. С проницателността на обективен научен анализ той разработва и утвърждава една **принципно нова за нашата страна концепция за нацията като социокултурна** (гражданска, политическа, духовна) общност, противно на традиционната ни представа за нацията като етнокултурна (етноцентрична, кръвнородствена, племенна, конфесионална) форма. **Онова, което придава на изследването подчертана оригиналност и го превръща в сериозен принос в разработването на един от особено важните проблеми на съвременната социална и културна антропология – този за нацията и националната идентичност в контекста на европейската интеграция – се състои в успешното изследване на формирането на българската нация не само в лоното на собственото историческо битие, а и в мащабите на европейската интелектуална традиция, придържайки се методично към трайните академични принципи като плурализъм, толерантност, свободомислие и творческа независимост.** В тази светлина **акад. проф. Орлин Загоров** се представя като **личност от интелектуална величана с европейски манталитет.** Особено е важно също така да се подчертаят и успешните му усилия да разглежда националната идентичност и европейската интеграция не като дилема, а като синтез на универсалност и самобитност, в който националното се развива в посока на нарастващото значение в него на ценности с общоевропейски и общочовешки измерения.

Орлин Загоров живее с несломимия дух на оптимистичните терзания като постоянен бунт срещу разноцветните, но еднакво разрушителни за духовното единение на нацията пристъпи на противопоставянето, превърнали се в част от делника ни и ние заживяхме с присъствието им.

Вдъхновен от силата на високото Слово, тръгнал от дъното на живота към висините на духа и озарен от пламъка на дарованието, Орлин Загоров постига лични и научни върхове, които се превръщат в завещание на мъдростта.

Семейството, когато напуска Кърджали - 1981 г.

В Музея „Земята и хората” с проф. д-р Михайл Малеев

Представяне на книгата „Европа и Славянският свят”, в превод на руски език. РКИЦ-София , 2013 г.

ДРУГИТЕ ЗА НЕГО:

Акад. Никола Попов:

Новаторски е подходът му към генетичната връзка между славянската духовност и европейската мечта. Той открива тази връзка в хуманистичната матрица на цивилизационния избор, който е отрицание на съвременната капиталистическа цивилизация, дължаща своето функциониране на нарастващата социална несправедливост, постоянно задълбочаващата се пропаст между бедността и богатството. Поради своята генетичност тази цивилизация ражда най-странния парадокс на всички времена, който се състои в това, че изобилието ражда мизерия в грамадни мащаби.

Из предговора към книгата „Славянската духовност на европейската мечта (С., 2012, с. 9–10).

Акад. проф. Георги Близнаков:

Проф. д-р Орлин Загоров е учен философ с огромна ерудиция и е добре познат у нас с редицата свои забележителни трудове, посветени на различни проблеми с мирогледно значение. В новия си труд той със завидно майсторство и компетентност третира екологичните проблеми от философска гледна точка. Нарича тази нова дисциплина екологическа философия или екософия. Неговата книга далеч надхвърля рамките на един, макар и отличен университетски курс и представлява **интерес за широката просветена публика, защото третираните от автора проблеми имат изключително значение в една епоха на главоломна трансформация на обществото,** преминаващо от индустриалната в информационната ера, при което паралелно протичат проблеми, дълбоко засягащи отношението на човека към природата, заплашващи с колапс съвременната цивилизация.

Екософията на проф. Орлин Загоров идва да отговори на една реално съществуваща нужда, да запълни една съществена празнина в нашето интелектуално пространство и това той прави много успешно.

Из предговора към „Увод в Екософията. Философски проблеми на екологията“ (С., 2001, с. 10–11).

Проф. Вера Мутафчиева:

Накрая нека подчертаем, че днес е обективен факт книга като тази на О. Загоров – рожба на искрения стремеж да бъдат издирени наченките на съвременните процеси, които обединяват в неразривно цяло делата на нашата земя, независимо от тяхното довчерашно преднамерено противопоставяне.

Из предговора към „Единението“ (С. 1981, с. 10)

За *„Единението“* са публикувани над 50 рецензии, отзиви и оценки.

Акад. Георги Марков:

В новата си книга проф. О. Загоров предлага на читателя оригинални и дълбоко обосновани идеи от позициите на най-добрите постижения на съвременната европейска хуманитаристика. В нея читателят ще намери отговори на въпроси със съдбовно значение за миналото, настоящето и бъдещето на българската национална идея. Тя призовава към цивилизация, основана на хуманизъм, равноправие, свобода и справедливост, на братството на всички, обединени от ценности, чието единство определя новата европейска идентичност при съзнателно поддържане и зачитане на цялото богатство, произтичащо от дълбоко присъщото му вътрешно многообразие.

Из предговора към „България в Европа на нациите“, (С., 2009, с. 11–12).

ПРОФ. ОРЛИН ЗАГОРОВ – ВЛЮБЕНИЯТ В БЪЛГАРИЯ

Философ-мислител, изследовател и тълкувател на нейната историческа отговорност и съдба

Минчо МИНЧЕВ

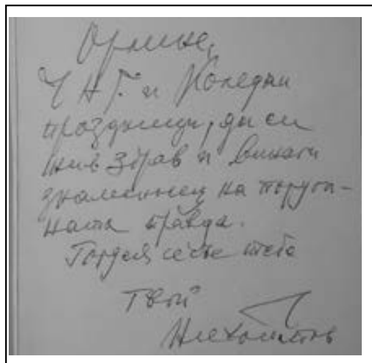

Акад. Николай Хайтов:
„Зачетох и дочетох книгата ти „Единението“ с голямо удоволствие. Слисваш ме с широките си исторически познания и умението ти да ги поднесеш интересно, убедително и увлекателно.“
Из лично писмо до автора от 05.10.1981

За Орлин Загоров, за учения, за философа, за писателя и труженика над белия лист, за публициста и мислителя с дух на воин, за непреклонния воин на полето на духа, за преподавателя, приковавал трудно покоримото внимание на студентските аудитории, има много свидетелства, рецензии за книгите му, знаци и свидетелства за признание и внимание. И до днес обаче, по неговите думи, **той много високо цени онзи далечен ден, когато поставил на бюрото на непознат нему главен редактор, статия, чул в отговор:** *„О, професор Загоров, човекът който в Париж блестящо защити България от хули и наплевателства“.* **Главният редактор се изправил и сторил поклон на професора и човека Орлин Загоров.**

Припомням този случай с небезизвестно **притеснение**. Разрешение да го споделя на страниците на *„Нова Зора“* **не съм получавал,** но в деня на светлия юбилей на проф. Загоров, поемам риска да бъда уличен **в нескромност и заподозрян,** в иначе неприсъщото за мен, **тщеславие. Защото редакцията, където се е случило това, бе на вестник** *„Зора“*, **а главният редактор, както се досещате, бе моя нескромност.**

Годината беше 1991. Площадите цепеха небесата с възгласи *„Долу!“* и *„Смърт!“*. И тази действителност осланяваше всяка надежда. **Бе страшно и притеснително време. Пред очите ни нищите духом ставаха вождове на нацията; безродниците – патриоти; посредствениците – гении!...**

Тогава в живота на *„Зора“* се появи **той – Орлин Загоров.** Немногословен в общуването, професорът внесе **онази нехарактерна за тогавашния словесен разгул въздържаност от крайности. Това не промени непоколебимостта в оценките на** *„Зора“*, но им предаде необходимата солидност. С него, малко по-късно, към *„Съвета на старейшините“* се присъединиха и **акад. Георги Близнаков и проф. Бончо Асенов.** И се заформи, ако мога така да се изразя, *„Четата на „Зора“*, **в която до имената на Николай Хайтов, на Николай Генчев, Илчо Димитров и Христо Малеев, моя милост бе само клисарят, който премита храма, където свещеносл**ужителствуваха **Владиците на българския патриотизъм.** И *„Зора“* укрепна. И се утвърди като инстанция, която бе в състояние **да възвръща смисъла на думите; да обяснява явленията; да разкодирва посланията на текущото време, по отношение на все по-неясното бъдеще, което значи – да дава надежда.** Най-общо: **мисията на** *„Зора“* **откри в хаоса необходимия й Орлин Загоров и в същото време Орлин Загоров намери пристан за своята несекваща тревога за България и упование за своя дух, възстанал срещу сатаносферата на битието, в което като стадо бяха подкарали народа ни.**

Квадратурата на кръга на духовната бездна, инструментариумът на завършеното и съвършено вселенско зло, абсолютното безсрамие, абсолютната наглост, абсолютната корист и пошлост, са философските категории, които бяха обект на неговите терзания и изследвания. И Орлин Загоров подхождаше към тях с **непоклатимата мярка на здравия смисъл,** като върховен израз на свободната воля на един **свободен дух и свободен човек.** Такъв го чувствах аз и свидетелствам, че **не запомних нито един случай, в който той да отстъпи от правдата и истината за живота, за бъдещето на народа и България.** Те бяха и останаха в неговата неизменна тревога и отговорност, и като такива **доминираха и определяха като по индукция, обществено заявената позиция на** *„Зора“*.

И не защото словата по повод на един светъл юбилей трябва да бъдат приятни и ласкави, аз мога да заявя, че тази **наша позиция на** *„Зора“* **носи симетрията в мерките на солидност и въздържаност, определени от Орлин Загоров.**

Някога бях станал на крака и ниско се бях поклонил пред човека, когото виждах за първи път в живота си. **Не бях чел нито грамите, нито докладите за онази конференция в Париж по правата на човека, проведена в неспокойното лято на 1989 г.** Но ни повече, ни по-малко, както всъщност се оказа, тя е била замислена **като форум, на който да бъде разтерзана България; да бъде прикован на позорния стълб нейния порив за единение.** Нещо, което за съжаление, бе постигнато само няколко месеца по-късно от онези, които се представяха *„за освободители и спасители на Отечеството“*.

Аз така и не научих причината, която е накарала **любимия ми поет, белият генерал на българската поезия, Георги Джагаров,** в битността му на зам.-председател на Държавния съвет, **да сподели с пишещия** тези редове, името на **главния герой на онези парижки изпитания – Орлин Загоров. Но запомних неговото име.** А откровението на Джагаров стана причината, година-две по-късно, за случката, която до днес оставаше неразказана и която се превърна от **повод за едно запознанство в приятелство за вече цели 30 години.**

Като погледне човек, сякаш нищо особено не се е случило. Прочел някой си името Орлин Загоров, припомнил си думите на големия поет за него, станал и се поклонил. Само че отдавна съм разбрал, че **в този свят нищо не се случва само за себе си.** Всичко е подчинено на една обща цел и **неведоми са пътищата, по които мъжете на дълга се събират за нея. България винаги е имала нужда от своите синове, за които тя не е просто обиталище, макар и с** *„небе от коприна“*. **Не е само огнище и дом, род и традиция. България е нещо много повече. Тя е Родина!** И сакралните измерения на тази дума карат да пламти жаравата на кръвта. **И тя събира в едно и мъртвите, и живите, и внуците на още неродените внуци.**

„Всичко важно и голямо е възникнало оттова, че човекът е имал Родина и е бил вкоренен в традицията“, **пише философът Мартин Хайдегер.** И *„Всяко поколение, по свой начин преживява чувството за Родина, за патриотизъм, за родолюбие“**, **доуточнява нашият юбиляр проф. Орлин Загоров. И продължава:** *„Наш дълг е не само да се гордеем с тези добродетели и непреходни ценности на българската духовна самобитност, но и да ги съхраним, да ги развиваме и умножаваме за себе си и за нашите деца и внуци, за да бъде осигурено историческото пребъдване на България.“**

Честит ти, да ти е светлия празник, проф. Загоров!

Благодарим ти за мъдростта, за загрижеността и беззаветната обич към мирозданието, наречено Родина!

„Земя, като една човешка длан...“, нарече България, белият генерал на българската поезия **Георги Джагаров** и припомни как *„търговци на тютюн и кръв човешка/ продаваха на дребно твойта пръст,/ но паднаха под теб с пречупен кръст, /защото малка бе, но беше тежка“*.

Това, още от библейски времена, е участта на всички отвърнали лице от майката Родина.

На 18 юли е роден великият син на България Васил Левски.

На 14 юли – големият поет Георги Джагаров.

На 17 юли е роден достойният син на Отечеството Орлин Загоров, влюбеният в България философ-мислител, изследовател и тълкувател на нейната историческа отговорност и съдба.

Бъди здрав и неуморен, радетелю на българската свяст! И все така бъди непреклонен защитник на истината и правдата.

Да ти е честит, за радост на теб и на твоите близки, а и за наша гордост, светлият ти юбилей!

„ЗАВЕЩАНИЕТО НА ХАЙДЕГЕР“: ВЕЧЕ САМО ЕДИН БОГ МОЖЕ ДА НИ СПАСИ

Продължение от брой 27

“Шпигел”: **Значи партията Ви е държала под зоркото си око?**

Хайдегер: Знаех само, че моите съчинения не бива да се обсъждат, например *„Платоновото учение за истината“*. Изнесеният от мен през пролетта на 1936 г. в Немския институт в Рим **доклад за Хьолдерлин**, беше атакуван много злонамерено в списанието на Хитлеровата младеж *„Воля и власт“*. Започналата през пролетта на 1934 г. в списанието на Е. Крик *„Народ в подем“* полемика срещу мен, би следвало да се прочете от онези, които проявяват интерес. Аз не бях делегиран от немска страна на международния конгрес по философия в Прага през 1934 г. По същия начин е трябвало да ме изключат от участие в международния Декартов конгрес в Париж през 1937 г. Това предизвика в Париж такава изненада, че тамошното ръководство на конгреса - **професор Брейе от Сорбоната** от свое име ме запита защо не съм в немската делегация, аз отговорих, че ръководството на конгреса са може да се осведоми за случая от **Имперското министерство на възпитанието.** След известно време от Берлин дойде покана до мен да се присъединя допълнително към делегацията. Аз отказах. Докладите *„Що е метафизика?“* и *„За същността на истината“* се продаваха под тезгяха в обложка без заглавие. След 1934 г. ректорската реч, пак по указание на партията, беше изхвърлена от книжарниците.

“Шпигел”: **По-късно стана ли още по-лошо?**

Хайдегер: През последната година от войната 500 от най-значителните учени и хора на изкуството от всички области, бяха напълно освободени от военна повинност. Аз не бях сред освободените, напротив, през лятото на 1944 г. бях изпратен оттатък Рейн да копая окопи.

“Шпигел”: **От другата страна, откъм Швейцария е копал Карл Барт.**

Хайдегер: Интересно е как стана това. Ректорът покани всички преподаватели. Той държа кратко слово в смисъл, че всичко това, което сега казвал било уговорено с околийския ръководител на националсоциалистите и с гаулайтера. Той сега цял да раздели всички преподаватели на три групи: **първо - напълно годни, второ - полугодни и трето - негодни.** На първо място от напълно годните беше назован Хайдегер, а по-нататък Ритер. През зимния семестър на 1944/45 г., след завършването на изкопните работи на Рейн, аз изнесох курс лекции под заглавие *„Поезия и мислене“* - в известен смисъл продължение на моите лекции за Ницше, т.е. на полемиката с националсоциализма. След втората лекция бях мобилизиран в народното опълчение. Аз бях най-възрастният от мобилизираните членове преподавателското тяло.

“Шпигел”: **Може би вече можем да обобщим: като аполитичен, в тесния, а не в широкия смисъл на думата, през 1933 г. Вие сте попаднали в политиката на това евентуално ново начало...**

Хайдегер: ...по пътя на университета...

“Шпигел”: **...по пътя на университета сте попаднали в това евентуално ново начало. След около една година Вие сте се отказали от поетата преди това функция. Но в едни лекции от 1935 г., които са публикувани през 1953 г. под заглавие „Въведение в метафизиката“, Вие казвате: „Това, което днес“ - значи през 1935 г. - „се разпространява като философия на националсоциализма, но което няма нищо общо с вътрешната истина и величие на това движение (именно със срещата между планетарно определената техника и човека на Новото време), то днес хвърля своята вълница в мътните води на „ценности“ и „цялости“. Думите в скобите едва при отпечатването през 1953 г. ли ги добавихте, за да обясните на читателя от 1953, в какво сте виждали през 1935 г. „вътрешната истина и величие на това движение“ - т.е. на националсоциализма или поясняващите скоби ги е имало още през 1935 г.?**

Хайдегер: Те бяха в ръкописа и отговаряха точно на моето тогавашно схващане за техниката, а не на по-късното тълкуване на същността на техниката като Ge-stell. Фактът, че тогава не четох това място се дължеше на това, че бях убеден в правилното разбиране на моите слушатели - глупавите и шпионите го разбраха иначе, така им се искаше.

“Шпигел”: **Сигурно Вие бихте наредили тук и комунистическото движение?**

Хайдегер: Да, непременно, като определено от планетарната техника.

“Шпигел”: **Също и американизмът?**

Хайдегер: Бих казал, че и него. През изминалите тридесет години междувременно би трябвало вече да е станало ясно, че планетарното движение на техниката на Новото време е сила, чиято величина не може да се подценява. **Днес за мен решаващ е въпросът, как изобщо - и коя политическа система - може да съответства на техническата ера? На този въпрос нямам отговор. Не съм убеден, че това е демокрацията.**

“Шпигел”: **„Демокрация“ обаче е събирателно понятие, под което могат да се подведат много различни представи. Въпросът е дали все още е възможна трансформация на тази политическа форма. След 1945 г. Вие сте се изказвали относно политическите стремежи на западния свят и при това сте говорили за демокрацията, за християнския светоглед в политиката, а също и за правовата държава - всички тези стремежи Вие наричате „половинчатости“.**

Хайдегер: Най-напред Ви моля да ми кажете, къде съм говорил за демокрация и това, което Вие приведохте? Но въпреки всичко аз бих ги нарекъл **половинчатости,** защото не виждам в тях **действително противопоставяне на техническия свят,** защото зад тях, според мен, стои възгледът, че по своята същност техниката е нещо, което човек държи в ръцете си. По мое мнение това не е възможно. **По своята същност техниката е нещо, което човекът не владее.**

“Шпигел”: **Кое от току-що изброените течения, според Вас, би било най-добро за времето?**

Хайдегер: Не виждам такова. Но все пак аз виждам тук решаващ въпрос. Най-напред би трябвало да се изясни какво разбирате под *„добро за времето“*, какво значи *„време“?* Още повече би трябвало да се попита дали съобразеността с времето е мерило за *„вътрешната истина“* на човешкото действие, дали меродавното действие не е мисленето и творчеството, въпреки заклеймяването на онзи обрат.

“Шпигел”: **Набива се в очи, че във всяко време човекът не е могъл да се справи със своите инструменти, например чиракът на магьосника. Не е ли тогава прекалено песимистично да се каже: ние не можем да се справим с този много по-голям инструментариум на модерната техника?**

Хайдегер: Песимизъм, не. Песимизъм и оптимизъм са становища, които в областта на сегашните размишления не дават много. Преди всичко обаче модерната техника не е *„инструмент“* и вече няма нищо общо с инструментите.

“Шпигел”: **Защо трябва да сме в такава степен в плен от техниката?**

Хайдегер: Аз не казвам в плен. Аз казвам, че все още нямаме път, който да съответства на същността на техниката.

“Шпигел”: **Човек би могъл наивно да възрази: Защо да нямаме път? Всичко функционира. Строят се все по-мощни електростанции. Производството се разраства. Хората във високотехнологичните части на земята са добре осигурени. Живеем в просперитет. Какво всъщност липсва тук?**

Хайдегер: Всичко функционира. Чудовищното е именно в това, че всичко функционира и функционирането все повече тласка към ново функциониране и, че техниката **все повече тръгва и изкоренява човека от земята.** Не зная дали това Ви плаши, но във всеки случай аз съм уплашен от това сега, след като видях снимките на Земята от Луната. **Изобщо не ни трябва атомна бомба. Изкореняването на човека е вече факт.** Налице са вече само технически отношения. **Това, върху което човекът живее днес, вече не е земя.** В Прованс наскоро имах дълъг говор с **Рене Шар**, поетът и борецът от съпротивата. В Прованс сега се строят ракетни бази и по невъзобразим начин земята се превръща в пустиня. Поетът, който определено не може да бъде заподозрян в сантименталност и превъзнасяне на идилията ми каза, **че лишаването на човека от корени, което протича сега, е краят, ако мисленето и поезията отново не се превърнат в ненасилствена сила**.

“Шпигел”: **Сега вече трябва да кажем: по-добре ние да сме си именно тук и по наше време като че ли няма да е необходимо да се махнем оттук, но кой знае дали предопределението на човека е да бъде на тази Земя? Би могло да се мисли, че човекът изобщо няма предопределение. Но все пак би могло да се види една възможност за човека и в това, той да направи крачката от тази Земя към други планети. Сигурно още дълго време няма да сме способни на това. Само че, къде е написано, че неговото място е тук?**

Хайдегер: **От нашия човешки опит и история, във всеки случай доколкото аз съм ориентиран, знам едно - всичко важни и голямо е възникнало само от това, че човекът е имал родина и, че е бил вкоренен в традиция. Днешната литература например е в значителна степен деструктивна.**

“Шпигел”: **Нас ни смущава думата „деструктивно“, след като и думата „нихилистично“ е придобила обхватен смисъл тъкмо чрез Вас и във Вашата философия. Фрапиращо е изобщо да чуем по отношение на литературата, която Вие бихте могли и би трябвало да разглеждате като част от този нихилизъм, думата „деструктивно“.**

Хайдегер: Бих искал да кажа, че литературата, която имам предвид не е нихилистична в смисъла, който аз влагам в тази дума.

“Шпигел”: **Вие явно виждате, както и сте го изразили, едно световно движение, което изважда или вече е извадило на повърхността абсолютната техническа държава?**

Хайдегер: Да!

На стр. 10

СТАРАТА ЛИТЕРАТУРА НИ ОБЕДИНЯВА

От стр. 12

Така че въпреки моята възраст, делото ще се продължава. Убеден съм в това. Сега са положени основите, по-нататък то ще се развива.

Необходимо е да се помисли за някои организационни форми на развитието на нашите взаимоотношения и връзки. Ние сме в известна степен пазителите на българското наследство. У нас има много български ръкописи, които се изучават. **И в Ленинград, и в Москва, и в Новосибирск** – нашият трети център на ръкописните съкровища. **Също и в Киев,** и в много други градове. Има над какво да се работи. Началото вече е положено.

Много важно е да бъде издадена Манасиевата хроника. В български превод тя е оказала огромно влияние на руската историческа проза, хроники и летописи през XVI-XVIII в. Похвати, образи, символи – в голяма степен всичко идва от този **български превод на Манасия.** Появил се е преход към ново разбиране на историята. Това е много важно.

Още **веднъж изразявам радостта си за себе си и за моите колеги.** Мисля че в Ленинград ще се зарадват на тази награда, защото се чувстват в известна степен съпричастни.

Л. Левчев. Благодаря ви за тези думи, за информацията, която ни дадохте. Разбира се, наградата е присъдена **лично на вас,** защото ние добре знаем вашия огромен принос в **историята на славянската литература** и особено вашите огромни заслуги за изясняване **историята на българската литература.** Лично на вас сме извънредно благодарни.

Искам все пак с по няколко думи да ви представя присъстващите тук писатели.

Пред вас е акад. Цанев.

Д. Лихачов. Ние отдавна сме приятели.

Л. Левчев. Георги Цанев – това е школа, това е епоха в нашата литература с неговото списание *„Изкуство и критика”*, което излизаше **до 9.IX.1944 г.** Той винаги се е занимавал със съвременната българска литература и още дълго ще я изследва. Мисля че и много негови ученици постепенно влизат в историята на българската литература.

Тук е нашият член-кореспондент на БАН Ефрем Карамфилов, известен критик, естет, литературовед, познавач на душевността на българския народ, **главен редактор на в.** *„Литературен фронт”*.

Акад. Динеков ви е особено добре известен, защото се занимава с историята на българската литература. Той написа *„Похвала на старата българска литература”*, **на която ние сме само едни малки наследници.** Чрез акад. Динеков опознахме по-добре своята литература и повече я обикнахме.

Камен Калчев още не е академик, но е заслужил български прозаик, автор на много романи, разкази, пиеси.

Тук е и българският поет акад. Венко Марковски, автор на много стихотворения. Напоследък излезе неговата монументална **книга-епос, емоционална история на България** – *„Предания заветни”*. **Публикувана ли е на руски?** Тя е трудна за превод. Още мога да кажа, че този наш поет е едновременно и **родоначалник на македонската литература.** Така че той вече *„създаде”* една, а може да е замислил да създаде и друга литература, не зная…

В. Марковски. Благодаря ви. Точно по този въпрос исках да говорим.

Л. Левчев. Ето каква е нашата компания. Е, и аз – най-младият тук, писател-бюрократ.

Др. Левчев е председател на Съюза на българските писатели, изтъкнат наш поет, превеждан на много езици, популярен в Съветския съюз. Неотдавна имаше негов рецитал в Москва, в залата на Политехническия музей.

П. Динеков. Ученик е на Тодор Боров.

КАМЕН КАЛЧЕВ

АКАД. ВЕНКО МАРКОВСКИ

Л. Левчев. Да, учих се при Тодор Боров, в катедрата на **Боров.** Обичам го – великолепен педагог, учен и човек. Аз съм негов недостоен ученик.

Поиска да говори **Венко Марковски.** Ядосан от факта, че в Москва е създадена *„македонска филология”*, развълнувано и темпераментно **изля своите възгледи по повод т.нар.** *„македонски език и македонска литература”*, в създаването на които лично е взел участие наскоро след освобождението от фашизма, неподозирайки сложния обрат, който ще последва*. (Славянското отделение на филологическия факултет в Московския държавен университет *„Михаил Ломоносов“*, е единственото място в Русия, където македонски език и македонска литература, са основни специалности. Студентите в продължение на 5 години изучават практически език, теоретична граматика, история и диалектология на езика, македонска култкура и литература. От 1975 г. на всеки 5 години завършва група от 5 до 10 студенти и се формира нова. Студентите пътуват до Македония всяко лято на практически занимания в Школата за македонски език, литература и култура в гр. Охрид, на брега на Охридското езеро. Посещават и семинари в Сърбия и Албания.)

Л. Левчев: Бате Венко, имаш думата.

Ще говоря на български език.

Л. Левчев: Кажете да дойде преводачката.

В. Марковски: На български. Да си изясним положението и поведението на руските другари към това положение. Аз съм конкретен. Значи, много ме вълнува какво е поведението на съветските езиковеди към македонския т.нар. език. Този език имаете предвид аз съм го създавал. Аз – ето пред вас съм, тука, можете ..... Но нас с Тодор Павлов ни събира ..... и с Тодор Павлов правим македонска азбука. И накрая дойдохме, че това е нещото, към което Стоян Новакович винаги се е стремял - македонизация, значи!..... Вие, (обръща се към Лихачов) като познавател на българската литература, особено в Историята, когато отец Паисий казва: *"О, неразумний народе, поради что се срамуваш да се наричаш българин“* .....

Да, имаме Дмитрий Марков. Написа една книжка за Вапцаров, където казва *„македонски град“*. Ако има някой да го защищава – да заповяда.

Акад. Петър Динеков: Той го поправи.

В. Марковски: Но аз имам изданието, което не е поправено. Аз искам да съм на ясно, защото преди известно време скандал имаше около Кольо Вапцаров. Вапцаров ми е бил другар. Заедно в кръжока сме работили. И ми е известно кога е мислил, кога съвсем не е мислил – това е между друго.

Но когато излезе, че трима-четирима поети от Съветски Съюзне признават, че песните на двамата Миладиновци от българския град Струга ....., всички българи и чуждестранни учени знаят, че това са българи, че техните песни са български народни песни. Но има, които смятат, че са македонски народни песни. Дайте да се разберем. Ще идват ли те в Струга (вероятно на поетичните вечери – бел.ред.) или не? Имат ли те договори, където те ще пристигнат? В несъгласие с българските писатели, в несъгласие с истината ли ще идват, или как? Сега защо искам да подчертая тази работа? Защото македонският език е една фикция. Има поети, които са писали на този език поезия ..... С едно *"ке"* и *"ще"* няма никаква разлика. Аз ще ви цитирам от един куплет: *"Среф юлска жега от денни зори .....“* От превод няма нужда, даже и ударенията са литературни. Но когато са ..... Аз съм завършил сръбска гимназия. Всички ние сме учили, че това е сръбска литература. След време поискаха тази литература с точно име да се назовава ..... македонска. Черногорците са най-заклетите сърби. Повече от тях, по-големи сърби няма ..... Предателят на черногорската нация бе Джилас. (**Милован Джилас** – бел. ред.) Защо го казвам? Щоммежду сръбска или хърватска, (вероятно няма разлика – бел. ред.), защо македонска да не е българска? Едно време **Самуил Бернщайн*** (Самуил Бернщайн (3.01.1911-6.10.1997 г.), д-р на филологическите науки, лингвист, професор в Московски държавен университет *„М. В. Ломоносов“*. От 1948-1970 г. е ръководител на катедрата по славянска филология), изпраща писмо до мене – аз съм, който ръководи културата в Македония, и той ме моли да приемем азбуката, която съществува - на Кирил и Методий, като премахнем *"Ъ"* и други букви..... Аз му изпращам писмо: напълно съм съгласен, защото там, където има *"Ъ"*, там говорят български ..... А така говори цяла Македония. И когато .....

Аз искам да се срещна с жената, която преподава македонски език в Москва.* (проф.д-р на филологическите науки **Рина Павловна Усикова** (11.03.1933-14.11.2018 г.) - активен популяризатор на македонския език в Русия.) Много бих искал да разбера на кой език ще приказва, когато се срещне с един от създателите на този език?!

В интерес на дружбата, в интерес на великите идеи, които питаем ние за Съветския Съюз – сме лежали по затворите ..... в Голи Оток, в Битоля, ... в Югославия – осем години. Аз воювах правдата да се каже. Съветският Съюз е единствената страна в социалистическите страни, в която великата правда се казва и за правдата се бори. Именно за тази правда аз искам, вие, учените на Съветския Съюз, на нас да ни помогнете.

(На това място Левчев предлага пауза и връчва на Лихачов Вапцаровия медал.)

Д. Лихачов. **Много се радвам, че получих тази награда. В поредицата** *„Литературни паметници”*, **председател на чиято редколегия съм, се подготвят за печат стихотворенията на Вапцаров**. По принцип в тази поредица не издаваме съвременни писатели, **но за Вапцаров правим изключение.**

Големият съветски учен, както винаги, по повод изложението на Венко Марковски, изложи своето **лично мнение**.

Д. Лихачов. По този въпрос бих могъл да изкажа само своето частно мнение и то от гледна точка на литературовед, а не на езиковед.

В научен план сега този въпрос се намира на **такъв стадий, че е невъзможно да се реши еднозначно. Необходими са научни разработки. Мога да предложа как да се извършат,** та никой да не може **да изопачава научната истина. Обикновената полемика и взаимни обвинения могат само да доведат до скарване. Нужно е да се направят такива научни проучвания, които ще прекратят споровете и всичко ще застане на местата си.**

Проф. Ангел Давидов от Великотърновския университет създаде великолепен речник-индекс на всички **употребявани думи и тяхното значение от Презвитер Козма.**

Предлагам да се направи речник-индекс на самоназванията на балканските народи. Да се отбележат всички случаи, **когато в ръкописите е употребена** думата *„българин”*, **да се прикрепи с цитат и да се разтълкува значението й. По същия начин да се проследи кога и как, с какво значение се употребяват** *„македонец”, „албанец”, „румънец”* **и още редица думи.** Има и други спорове, не само по македонския въпрос. Това е сложна работа. Подобно издание би могло да се осъществи, според мен, **за около 4 години и да излезе в 2-3 тома.** Трябва да се проследят **самоназванията на народите във всички издания на старобългарските литературни паметници, руски паметници, староруски**. Много е важно **как се употребяват** в летописите, частично в българските ръкописи, сръбските, македонските, ако може да се нарекат *„македонски”*, **а не например** *„западнобългарски”*. Да се прегледа цялата сбирка на **Погодин** от гледна точка на самоназванията.

Тази голяма работа би могла да доведе до стабилизиране на становищата и да не се позволи на разни екстремисти да внасят политически раздор.

Българската специалистка **Климентина Иванова** извърши задълбочена работа **по описанието на българските ръкописи у нас.** След нея пристигнаха **две сръбски научни работнички** и започнаха да описват ръкописите, които тя беше изследвала като български, **за сръбски и македонски!**

Климентина Иванова описа много подробно езика на всеки ръкопис, всички езикови форми. Колкото по-подробно е описанието, толкова по-малко могат да бъдат споровете. **А те - погледнат ръкописа и щом няма носовка, значи е сръбски.** Климентина работи година и половина, а те – един месец.

Затова срещу всеки спор, срещу всяка изопаченост, стои науката и най-подробното описание. Особено важно е да се създаде **речник-индекс на самоназванията.** Така ще се прекратят споровете. Мисля че може предварително да се каже, че **думата** *„македонски”*, **по отношение на езика и нацията, се е появила едва в XX в.**

Сега по въпроса можем ли ние да употребяваме през XX в. това название? Вие казвате *„фалшификация”*. Мисля че не. У нас, в Съветския съюз, имаше също едно **подобно положение,** когато също говорехме за фалшификация. Става дума за **украинския научен език.** Един мой професор по староруска литература - **Дмитрий Иванович Абрамович**, украинец по национално, израснал в селско семейство, ни разказваше на лекциите, **че не може да чете украински книги, не ги разбира. Защото езикът е изкуствен. През 1919, 1920, 1921, 1922 г. украинският национализъм беше много силен и учените се стремяха да вмъкнат различни от руския език думи.** Ако терминът е руски, изхвърляха го и вземаха полски. **Също както сега македонците вземат от сръбския език.** И език се създаде, представяте ли си, **създаде се!** И вече от научния език е невъзможно да се изхвърли полската терминология. Но за това ние не пишем, не говорим – **примирихме се.** Друг е въпросът правилно или неправилно са постъпили учените тогава и как ще се отнесем към това днес? Но обективно, то се е случило.

К. Калчев. А украинският народ примири ли се?

Д. Лихачов. Не, народът – не. В Киев например никой не говори на научния украински език.

След паузата:

В. Марковски: Как може в Московския университет да създадете македонска филология?! Как така ще издавате Руско-македонски речник, а не издадете, да кажем, Руско-шопски речник?! У Райко Жинзифов има един такъв пасаж: *"ке пишем "рака", "мака", "вода"* или ще пишем ..... – все едно ние сме българи. В Македония живеят българи, в Мизия живеят българи, в Добруджа живеят българи. Ако искаме да определим България, ... области говорят български ... И когато Райко иска ..... той там казва, че ние сме като патриоти – българи, а тези фалшификации ..... на Братя Миладинови ..... Тези, дето Новакович: "Ние не можем да вдигнем българите в Македония на въстание, но чрез македонизма ще ги приспособим." ..... И това, дето го твърди пропагандата: "Ние нямаме интерес да водим диалог с Българската академия на науките" .....,

но България без Македония е тяло без душа.

Д. Лихачов: Трудно би било днес да се отхвърли цялата работа на македонските учени по създаване на литературния език. Аз не съм лингвист и не мога да нося отговорност за техните становища, но не трябва да се смята, че всички са на едно и също мнение. Те са различни хора и стоят на различни позиции. Мисля че няма да се намерят и двама съветски лингвисти, които да са съгласни с всички тънкости на въпроса за македонския език. Има хора, които са на македоно-югославска позиция. Те са родени в Югославия, там са получили образованието си и за тях е много трудно да променят гледната си точка. Предполагам че разбирате за кого говоря. Не искам да назовавам имена. (бел. ред. – става дума за професора и бъдещ академик Никита Илич Толстой, правнук на великия писател Лев Толстой, роден през 1923 г. във Вршац, Сърбия. Починал 1996 г. в Москва). Има обаче други хора, които на са друго мнение, като например в Ленинград.

По отношение на **фалшификацията** искам да кажа нещо. Събирам всички книги, свързани със *„Слово за похода на Игор”*. Известен е **преводът на Жинзифов на български език**. Имам това издание. **На титулния лист е написано** *„превод на български език”*. **Неотдавна получих македонското издание.** В него титулният лист е възпроизведен и **със същия шрифт думата** *„български“* **е заменена с** *„македонски“*.

Ето, това е истинска фалшификация!

Македоно-българският спор може да бъде решен не по пътя на тесни и дребни опровержения по частни въпроси. Тези тесни въпроси могат да се обсъждат на конгресите. Нужни са фундаментални изследвания и преди всичко *„Речник на самоназванията на народите”*. **Тук може да бъде включен и Жинзифов, какъв е смятал себе си, и цар Самуил също.** Само тогава този въпрос ще се измъкне от **горещата полемика** в частната и вестникарска публицистика и ще се постави в **строгата и голяма наука.** Против речника никой няма да възрази.

Възниква още един въпрос.

Разбира се, много е лошо, когато разделят народите изкуствено. Лошо е за самите народи – и за македонския, и за българския. Защо? Защото македонският народ – в този смисъл, в който го разбират сега в Югославия – е малък народ и не може да има цялата световна литература, преведена на своя език, не може да има всички учебници по математика, физика, и т.н. Затова например университетът в Скопие е принуден да търси учебници на други езици. И ако той не може да **използва българските учебници**, защото те ще са вече непонятни (с друг правопис, друга терминология и т.н.), **ще направи сам себе си по-беден.** По този начин изкуствено се стеснява собственият език.

Можем ли ние, в Съветския съюз, да създадем ненецки университет? Не, не можем, защото ненците са малоброен народ. Самите те се стремят **да се обучават на руски език,** за да могат да постъпят в университет, на работа и т.н. Грузинският, арменският, узбекският, литовският, латишкият, естонският, украинският, белоруският езици, са друго нещо – **говорят се от много хора и имат хилядолетна традиция.**

Знаете ли, дори ми е мъчно. Да се разделят езиците изкуствено и това го правят интелектуалци, учени, които разбират докъде води всичко това?! Това е лоша игра. Не бива да се правим. Македонците трябва и занапред да разбират българския език. Та те не могат да отрекат, че разбират български.

В. Марковски. Има един литературен герой, който искал да намери **кралска кръв в своите жили. Търсейки кралска, намерил негърска. Така и тези, същите, търсейки македонска кръв, намират българска.**

Информация за срещата:„Сърдечна беседа”, в.”Литературен фронт”, 12.VI.1980 г., с.8.

Публикува се за първи път по магнетофонен запис.

***Става дума за акад. Ангел Балевски.*

**В. Марковски беше далеч от моя магнетофон и неговото разгорещено, твърде гневно излияние, не се е записало разбираемо, обяснява Калина Канева, която записва разговора. Поради тази прична в нейната книга „Симетрия на времето”, изказването на акад. Марковски не е поместено изцяло.*

БЪЛГАРИЯ НАД ВСИЧКО!

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Минчо МИНЧЕВ
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:
Проф. д. ик. н. Бончо АСЕНОВ
акад. Васил ГЮЗЕЛЕВ
Виолета СТАНИСЛАВОВА
(отговорен редактор)
д-р инж. Марин БЕЛОЕВ
Проф. дфн Нако СТЕФАНОВ
акад. Николай ХАЙТОВ
ст.н.с. Румен ВОДЕНИЧАРОВ
Проф. д-р ист. н. Тодор МИШЕВ
Фотографии Борис Марков

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:
1000 София
ул. Пиротска №3
тел.: 02 985 23 07
тел./факс: 02 846-50-01
ИЗДАВА
"Втора Зора" ЕООД
Печат "Нюзпринт",
София, ул. "Тинтява" 100

БАНКОВА СМЕТКА:
Уникредит Булбанк
IBAN BG43UNCR70001519963494
BIC
UNCRBGSF
Приемат се оригинали по стандарт 30 реда, 56 машинописни знака.
Ръкописи не се рецензират и не се връщат.
Броят е приключен редакционно на 9.07. в 14 часа.
Хонорари се изплащат в сряда и четвъртък от 13 до 15 часа
ISSN 1310-8492

„ЗАВЕЩАНИЕТО...“

От стр. 9

"Шпигел": **Добре. Тогава естествено се поставя въпросът: може ли изобщо отделният човек да влияе върху тази плетеница от неизбежности, дали философията може да им влияе или пък могат да им влияят и двете неща заедно, като философията води индивид или много индивиди към определено действие?**

Хайдегер: Ако мога да отговоря кратко и може би малко неточно, но все пак след дълъг размисъл: **философията няма да може да предизвика непосредствена промяна в сегашното състояние на света.** Това важи не само за философията, а и за всяко само човешко размишление. **Вече само един Бог може да ни спаси. На нас ни остава единствената възможност в мисленето и поезията да подготвим готовност за появата на Бога или за отсъствието на Бога в един упадък, че с оглед на отсъстващия Бог ние ще пропаднем.**

Хайдегер сред германски учени в Лайпциг през 1933 г.

"Шпигел": **Има ли връзка между Вашето мислене и идването на този Бог? Има ли тук по Ваше мнение каузална зависимост? Смятате ли, че ние можем, с нашите мисли, да извикаме този Бог?**

Хайдегер: Не можем да го извикаме с нашето мислене. Ние сме способни най-много да събудим **готовността за очакването.**

"Шпигел": **Не можем ли да помогнем?**

Хайдегер: Подготвянето на готовността може би е първата помощ. Светът не може да бъде чрез хората, но не и без хората такъв, какъвто е и както е. Според мен зависи от това, че онова, което означавам с една отдавна наследена, многозначна, а сега е и изтъркана дума *„битие”*, **се нуждае от човека за своето откриване, съхранение и оформяне.** Същината на техниката аз виждам в това, което наричам *„Ge-stell”*, един често осмиван и може би несполучлив израз. Властването на *„Ge-stell”* **означава***: човекът е поставен на разположение, ангажиран и предизвикан от една сила, която става явна в същността на техниката и, която самият той не владее. Мисленето не изисква повече от това да помогне за това прозрение. Философията е завършила.*

(Следва)

СТАРАТА ЛИТЕРАТУРА НИ ОБЕДИНЯВА

Среща в Съюза на българските писатели

Акад. Лихачов пребиваваше в България по покана на Съюза на българските писатели. Председателят на СБП Любомир Левчев го прие на официална среща в кабинета си. В разговора взеха участие и други български писатели и литературоведи.

Срещата в СБП се състоя на 6.VI.1980 г. От страна на гостите присъстваха още Зинаида Лихачова, Леонид Керестеджиянц, съветник при посолството на СССР в НРБ, Стефан Кожухаров; от страна на домакините: акад. Венко Марковски, акад. Георги Цанев, акад. Петър Динеков, чл.-кор. Ефрем Карамфилов, Камен Калчев, зам.-председател на СБП.

ЛЮБОМИР ЛЕВЧЕВ

Другарю Лихачов, щастлив съм да ви приветствам от името на Съюза на българските писатели и неговото ръководство. Щастлив съм, че имам възможност да ви честитя високата награда *„Братя Кирил и Методий"*, която получихте, и която лично другарят **Живков ви връчи.** Радваме се да ви видим тук, в Съюза на писателите. Много наши другари искаха да се срещнат с вас, но ние предпочетохме само някои писатели-академици. Така че срещата ще бъде академична.

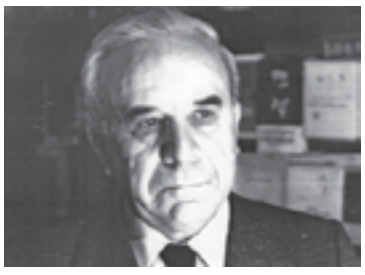

АКАД. ПЕТЪР ДИНЕКОВ

За да е скучна ли? Така казват: академична, значи скучна…

Л. Левчев. Напротив. Не зная как е другаде, но нашите академици са най-интересните, най-веселите. Особено **председателят на Академията**** - той е с такъв весел характер, специалист по анекдотите. Не съм съгласен с акад. Динеков. Смятам, че срещата ще бъде интересна. Тук са все наши приятели. Имат думата желаещите.

АКАДЕМИК ДМИТРИЙ ЛИХАЧОВ

Аз искам думата.

Щастлив съм че получих наградата и я възприемам като награда за съветската наука, не лично за мен. Старата литература ни обединява в някои отношения повече, отколкото новата. Новата действа **непосредствено на читателя**, а старата изисква задълбочено проучване. Точно това проучване обединява не само **писателите, но и учените.** Връзките на нашия сектор по староруска литература със **сектора на акад. Динеков са много добри.** Ние обменяме опит и взаимно се обогатяваме. Това е извънредно важно за всички – **и за българските другари, и за нас.** При обмяната на опит възниква ток като в акумулатор, като електричество в батерията – **плюс и минус. И дори ако се появяват противоречия, те също задълбочават нашите становища**.

Убеден съм че **ако не аз бях награден**, то някой друг щеше да бъде, защото нашите научни търсения в тази област са много близки. И не само в сектора по староруска литература в Ленинград (той, разбира се, е най-големият), но и в московския сектор, който подготвя изданието на **Паисий Хилендарски.**

Миниатюра 57 от Манасиевата летопис, 14 век: „Покръстването на българите"

Ние се стремим в нашия сектор да изграждаме **млади българисти.** Големи са очакванията ни **от правнука на акад. Шчерба – Д. М. Буланин.** Той е много способен млад човек, знае езици и се надявам, че ще възпитаме от него българист.

На стр. 10

УОК ПО ГЕОГРАФИЯ

ГЕОРГИ СВЕЖИН

Четири хладни стени
на арест,
четири светли стени
на човешката чест.
И на всяка стена
по една епитафия,
и на всяка стена…

Пропаганда ли? Не,
география
на една непокорна
страна.
Четири стари стени,
като четири страници
от учебник любим,
четири вечни стени,
като вечните български граници,
за които мълчим.

Не със златни пера
по луксозна хартия –
с разкървавени нокти
записан е тук
по мазилката,
в тая подземна килия
на сърцето
предсмъртния звук…

Стена – север:
„Аз умирам
на двайсет години.
Сбогом, Дунаве бял!"
Тъй бе чоплил стената,
преди да изстине,
този,
който бе двайсет години живял.

Стена – изток:
„Съвестта ми е чиста.
Сбогом, Черно море!"
Тъй бе писал моряка, ремсиста,
в полумрака,
преди да умре.

Стена запад:
„Аз съм българин,
син на изселници бедни.
Охрид мой!
Майко моя, прости ми!"
Туй е всичко
пет думи последни
и под тях –
нито дата, ни име.

Стена юг:
„Мислех аз –
ще умра от малария
там край родното Бяло море,
а умирам сега от приклад
за България.
Зле живях,
но умирам добре"…

Четири ниски стени –
извисени
до Млечния път,
четири мрачни стени,
по които горят лъчезария,
четири неми стени,
от които легенди кънтят,
и сама между тия стени – България!